

Införandet av gränskontroller och dess påverkan på stat och individ

En kvalitativ fallstudie kring gränskontroller utifrån teorin om
ontologisk säkerhet

Hannes Wigerfelt
Sebastian Björk

Abstract

Migration and Asylum-seeking has been a phenomenon for a long time in the world history. Due to many conflicts in the world events of 2015, it has been a risen migration to Sweden. The Swedish government meant that the situation with the high amount of arriving-migrants was unbearable and a direct threat to the safety in Swedish society. This because other EU country governments did not follow the Dublin regulation to handle the migrants arriving to their countries. The asylum-process in Europe was a broken system, according to the Swedish government. As a response to this the Swedish government introduced border-controls to check if people were "allowed" to travel to Sweden or not. The purpose of this essay is to analyse through the theory of ontological security, based on experience from the border-controls, five interviewed individuals who all have at some occasion been asylum-seeking refugees in Sweden versus the Swedish state's point of view. When the interviewed individuals all in their past have experienced ontological insecurity in their home countries they now experience ontological security in Sweden. The Swedish government introduced the border-controls to secure the state's ontological security, and the impact of this for the five individuals was surprisingly positive, which reveals in this essay.

Key Words: Ontological (In)security, Irregular refugee, Swedish government, border-control, Dublin regulation

Words: 9295

Innehållsförteckning

1. Inledning	
1.1 Inledning	1
1.2 Problemformulering	1
1.3 Syfte	2
1.4 Frågeställning	2
2. Bakgrund och empiri	2
2.1 Tidigare forskning	2
2.2 Dublinförordningen	3
2.3 Europas och Sveriges restriktivare gränskontroller	4
2.4 Den irreguljära flyktingen	5
3. Teori	6
3.1 Ontologisk säkerhet ur ett stat-perspektiv	7
3.2 Ontologisk säkerhet ur ett individ-perspektiv	8
3.3 Gränser och gränsdragningar	8
4. Metod	9
4.1 Kvalitativ fallstudie	10
4.2 Semistrukturell intervjustudie/narrativa intervjuer	10
4.3 Urval	11
4.4 Tillvägagångssätt	13
4.5 Analysmetod	14
4.6 Forskarrollen	14
4.7 Etiska överväganden	15
4.8 Validitet och reliabilitet	16
5. Analys	17
5.1 Staters ontologiska säkerhet	17
5.2 Individers ontologiska säkerhet	19
5.3 Gränser och kontroller	21
6. Diskussion & Resultat	22
6.1 Statlig nivå	22
6.2 Individnivå	23
6.3 Diskussion	24
7. Referenser	25

1.1 Inledning

Migration är ett fenomen som människan har gjort sedan urminnes tider. Det har skett inom de flesta kulturer, samhällen och grupper världen runt. Inte sällan beror människors migration på någon form av kris eller konflikt. När en person upplever sig vara hotad i ett land och flyr till ett annat land där hen önskar få skydd betraktas denna vara asylsökande (Castles, De Haas & Miller, 2014).

Sverige har gått från ett utvandrarsland till att under 1900-talet blivit ett invandringsland, med många människor som sökt asyl här, ofta från krigsdrabbade områden. Ryktet har varit att Sverige varit ett generöst land som gärna värnar om mänskliga rättigheter och tar emot de människor som varit i behov av skydd (Byström & Frohnert, 2013).

Den s.k. flyktingkrisen 2015 har varit omvälvande i det moderna Sveriges historia. Gränskontroller och restriktivare regler har hindrat och påverkat många människor. De som trots allt har fått uppehållstillstånd i Sverige, hur har de påverkats av denna nya, mer återhållsamma trend? Genom att genomföra semistrukturella samtalsintervjuer med fem personer som har sökt asyl i Sverige i olika skede tänker vi analysera deras historier utifrån teorin om Ontologisk säkerhet, som är en teori som blir allt vanligare i inom IR forskning världen över. Den belyser relationen mellan säkerhet och identitet kopplat till skeenden i världspolitiken. Individuella, stater, grupper (alla samhällets aktörer på mikro, meso och makro nivå) vill uppnå en säker och stabil identitet. Om denna säkerhet påverkas eller rubbas, t.ex. via ett politiskt beslut eller en konflikt så kan aktören uppleva ontologisk osäkerhet. De restriktivare gränskontrollernas uppkomst hänvisas till Dublinförordningen, något som påverkar den svenska statens ontologiska säkerhet. Således kommer den här uppsatsen även att applicera teorin på individer kontra staten, hur kan deras respektive ontologiska säkerhet upplevas som just säker? Empirin kring individerna representeras av fem intervjupersoner som i något skede har flytt till Sverige och sökt asyl här. Empirin kring staten baseras på regeringens beslut om gränskontroll, dess motivering och politiska uttalanden.

1.2 Problemformulering

Sedan den svenska staten har uppfört hårdare gränskontroller har många människor påverkats av detta, inte minst de som har kommit till Sverige för att söka asyl. Uppfördes dessa kontroller

för att Sverige som stat strävar efter att upprätthålla en stabil ontologisk säkerhet? De individer som har flytt hit, hur har de påverkats av gränskontrollerna? Vad är deras åsikter kring dessa? Har deras ontologiska säkerhet rubbats eller stabiliserats?

1.3 Syfte

Syftet med den här uppsatsen är att med olika verktyg ta reda på hur flyktingar på individnivå versus den svenska staten upplever ontologisk säkerhet baserat på gränskontrollerna som uppförts kring Sveriges gränser.

1.4 Frågeställning

Hur påverkas flyktingar respektive svenska staten av Sveriges restriktivare gränskontroller sett ur ett ontologiskt säkerhetsperspektiv samt med inslag av borderteori ?

2. Bakgrund och empiri

Empirin i den här uppsatsen är delvis baserad på berättelser av våra fem intervjupersoner. Dessa kommer att benämnas under kategorin "individnivå" i uppsatsen. På vår andra nivå, "staten", har vi valt att utgå ifrån den svenska regeringens proposition/beslut och motivering till införandet av striktare gränskontroller. P.g.a. beslutets viktiga koppling och påverkan av Dublinförordningen kommer även denna att ta plats i vår empiri. Till empiri "staten" tillkommer utöver ovan nämnt även mediala utlåtande från inrikesministern Anders Ygeman.

2.1 Tidigare forskning

Innan vi inledde arbetet med uppsatsen började vi läsa in oss på vårt valda ämne för att öka vår kunskap samt få inspiration från tidigare forskning. Genom detta ville ta reda på vad den tidigare forskning hade för svar på vår frågeställning. Vi fann dock inte alltför mycket gällande just vår frågeställning vilket tyder på att vi till viss del har hittat ett "hål" i forskningen men förmodligen framför allt i kombination med att uppsatsen har en fokuserad specifik frågeställning (Esaiasson mfl, 2012:20, 31).

Ontologisk säkerhetsteori har använts av forskare för att analysera individer och stater tidigare i historien men det har tidigare inte gjorts någon specifik forskning på hur nyanlända påverkas av gränskontrollerna ur ontologisk säkerhetsteori. Därför fokuserade vi på att läsa in oss på tidigare forskning som gjorts ur ett individ och statsperspektiv. Vi fann inspiration genom att

läsa Flemming Splidsboel Hansens artikel från 2016 - "Russia's relations with the west: Ontological Security through conflict". Denna hjälpte oss att förstå ontologisk säkerhet ur en stats perspektiv. Där förklarar Flemming kring Ryssland relationer och dess historia med kalla kriget mot väst och hur detta har påverkat deras handlande. Han tar även upp hur tidigare forskare inom ontologisk säkerhet främst syftade till individens säkerhet men att det nu på senare tid har kommit upp forskning gällande kollektiva grupper så som till exempel stater (Splidsboel Hansen, 2016: 361).

Varför det tidigare inte gjorts någon forskning på just vår frågeställning kan tänkas vara för att Sverige tidigare inte hade gränskontroller mot Danmark vilket har betytt att alla kunde passera Sveriges gräns utan giltig id-handling, detta för att Sverige är ett utav EU:s medlemsländer och således deltar i Schengensamarbetet vars grundfaktor är just fri rörlighet inom medlemsländerna (EU-upplysningen, 2016). Vi fokuserade därför först på att sätta oss in i teorin - ontologisk säkerhetsteori. Det finns en hel del forskare som forskat om denna teori men vi har främst använt oss av Jennifer Mitzen, Catarina Kinnvall, Anthony Giddens, Will K Deleahanty, Brent J Steele och Chris Rosedale. Genom dessa forskare har vi ökat vår kunskap om teorin för att sedan applicera den på vår forskning. Eftersom vi har använt oss av så pass många forskare inom denna teori anser vi ha tillräcklig god information och kunskap gällande denna teori, både ur ett stats och ett individperspektiv.

I den s.k. border-teorin har vi använt oss av forskare som Côté-Boucher, Infantine, Salter, Lotje De Vries samt Mareike Schomerus. Dessa har hjälpt oss att förstå border-teorin för att vi sedan ska kunna applicera den på vår forskning.

2.2 Dublinförordningen

När människor flyr från sina hemländer till EU så finns det ett visst regelverk som ska följas, detta för att tydligare avgöra vilket land som är ansvarig för att pröva en asylansökan. Den innehåller en lång rad artiklar och bestämmelser men vi kommer här ta upp de mest grundläggande reglerna och det som berör vårt område för att tydligare kunna koppla det till vår frågeställning. Eftersom denna förordning har påverkat våra intervjupersoner så har den i vår mening stor relevans för vårt arbete. När människor flyr till EU ska en asylansökan lämnas in till det första land man kommer till inom EU:s gränser (Schulz & Shatter, 2013: 40). Alltså har det EU-land som "släppt in" flyktingen ansvaret för att pröva asylansökan av flyktingen.

Utifrån kapitel 2 artikel 3 så ska medlemsländerna pröva varje asylansökan som kommer in, om det sedan visar sig att individen som ansökt om asyl redan har ansökt i ett annat land ska det första land som tog emot ansökan vara "ansvarig" för att pröva ansökan (Schulz & Shatter, 2013: 37). Detta medför att många människor undviker att söka asyl i det första landet ifall individen har som avsikt att komma till exempelvis Tyskland eller Sverige.

För att förtydliga detta visar vi nu ett exempel hur en av våra intervjupersoner blev påverkad av denna förordning. Gabriel flydde från kriget i Syrien, han flydde för sitt liv. Då Syrien gränsar till Turkiet så såg han sin chans att fly den vägen in till EU. Väl inne i Turkiet så fick Gabriel kontakt med en smugglare som med hjälp av lastbil ska frakta flyktingar in till Europa och Sverige. Resan är väldigt farlig och Gabriel har livet som insats. Eftersom Dublinförordningen är skriven så att det första EU-land som Gabriel kommer till ska han också söka asyl i. Men Gabriel vill inte bli kvar i varken Bulgarien eller Makedonien. Så han får gömma sig för gränskontrollerna och vara helt tyst. Ifall Gabriel blir upptäckt i Bulgarien, är det deras skyldighet att pröva hans ansökan. Detta medför att hans chanser för att få sin asylansökan prövad i Sverige minskar drastiskt. Detta bidrar till att vägen till Sverige blir farligare eftersom det inte finns en "laglig" väg att ta till Sverige för en flykting.

2.3 Europas och Sveriges restriktivare gränskontroller

Att Sveriges regering införde hårdare gränskontroller har många orsaker. Hårt tryck på EU:s yttre gräns, Dublinförordningen delvis satt ur spel samt nationella påtryckningar är några av orsakerna att dessa trädde i kraft (Proposition 2015/16:67).

Med ett oroligt säkerhetsläge världen över där flertalet konflikter drabbade en stor del av världens befolkning har det de senaste åren skett stora flyktingströmmar, en trend som trappades upp och skapade en stor politisk polarisering 2014-2015. En stor del av flyktingarna tog sig till Europa och sedan Sverige, närmare uppemot omkring 150 000 människor. Enligt Sveriges nuvarande regering och med stora delar av oppositionen skulle Sverige och dess stabilitet som land äventyras ifall det skulle fortsätta att anlända samma nivå av antalet människor för att söka asyl hit. Retoriken har varit olika beroende på aktör, men socio/ekonomiska och kulturella aspekter har satt stor prägel men det gemensamma var att Sveriges trygghet stod på spel. Utifrån argument som dessa införde Sveriges regering år 2015 strikta gränskontroller, där i stort sett alla som tog sig till Sverige via t.ex. tåg, bil, flyg m.m. skulle granskas och således uppvisa

giltig legitimation. Politiker rapporterade om att "svenskheten med svenska värderingar" var hårt pressat och behövde räddas (Proposition 2015/16:67).

Många individer har någon form av upplevelse kring Sveriges restriktivare gränskontroller, inte minst de människor som faktiskt har sökt asyl här och påtagligt fått sin framtid avgjord p.g.a. beslutet ifall de fick träda innanför gränserna eller inte. En annan aktör är den svenska staten, vars strävan att uppnå säkerhet har varit just att tillsätta hårda gränskontroller så att "obehöriga" ej har kunnat komma in i landet. Inrikesminister Anders Ygeman menar att gränskontrollerna är viktiga för att bibehålla trygghet och ordning inom Sveriges gränser. Att EU:s yttre gränser inte klarar av uppgiften, d.v.s. att fördela flyktingar mellan Europas länder är grundargumentet. När den svenska regeringen "som gemensamt språkrör" hänvisar till förlängning tack vare Dublinförordningen menar Ygeman dessutom att flertalet andra europeiska länder ger sitt stöd till fortsatta gränskontroller (Karisunen, 2016; Muntau mfl. 2016).

2.4 Den irreguljära flyktingen

För en individ att resa in till ett land utan tillstånd, "rätt papper" eller utan myndigheters vetskap innebär att man har gjort denna resa irreguljärt (olagligt). En person kan även uppehålla sig irreguljärt i ett land, av samma princip. Vi kommer således att kalla de flyktingar som "officiellt ej lagligt" får vistas i Sverige för Irreguljära migranter (Sager m.fl. 2016: 9).

Gränskontrollerna som har blivit striktare för irreguljära migranter inom Sverige och EU har delvis skett vid de yttre gränserna med hårdare visumkrav, transportöransvar osv. Men även inom gränserna i form av utlämningsskyldighet (hänvisat till Dublinförordningen) och reglering av irreguljära migranters rättigheter. Införandet av hårdare nationella gränskontroller är exempel på denna "kriminalisering" av irreguljära migranter (Sager m.fl. 2016: 10-11). Utöver hänvisning till Dublinförordningen så har den svenska politiska debatten angående införandet av restriktivare gränskontroller fått kraft genom en stor politisk opinion. Sverigedemokraterna blev i senaste riksdagsvalet (2014) tredje största parti där idén om att hindra den irreguljära flyktingen ("den illegala flyktingen") från att ta sig in i Sverige genom att stänga gränserna. Senare visade sig även fler riksdagspartiers retorik liknande, först några allianspartier men sedan även regeringspositionerade Socialdemokraterna, som menade att det håller på att ske en systemkollaps av den svenska välfärden och därav måste invandringen begränsas (Sager m.fl. 2016: 29-30).

3. Teori - Ontologisk säkerhet och bordering

Sociologen Anthony Giddens definierar ontologisk säkerhet: "Ontological security refers to the need to experience oneself as a whole, continuous person in time as being rather than constantly changing in order to realize a sense of agency." (Giddens, 1991 citerad i Mitzen, 2006: 342).

Ontologisk säkerhet är en individs stabila, mentala tillstånd i förhållande till dess upplevelser av världen. I ett postmodernt samhälle riskerar en persons ontologiska säkerhet att rubbas när den inte finner någon kontinuitet i strukturer och institutioner. Teorin handlar om individers identitet, att känna tillhörighet till sin miljö (människor, grupper, institutioner etc.) genom exempelvis relationer. Teorin går dessutom att applicera på stater utifrån en stats upplevda ontologiska säkerhet. Vid begreppet säkerhet förklaras det ofta ur en definition av fysisk säkerhet. Förespråkare av ontologisk säkerhet menar att detta inte räcker, utan individers upplevelser av trygghetskänsla är väsentligt viktigt. Upplevelsen av ontologisk säkerhet avtar när en individ, grupp eller stat upplever kaos och oordning och detta är något som en "ontologisk säker bidragande" stat hindrar. En positiv syn på sig själv, samhället och världen skapar således en ontologisk säkerhet för individer, grupper eller stater och kan tyckas vara viktig i trygga samhällen. Ontologisk säkerhet uppmärksammar dessutom några problem som realism inom internationell politik tenderar att missa. När realister ser på konflikter gör de detta utifrån "första och andra bilden", t.ex. nationell mytologi, byråkratisk politik etc. Ontologisk säkerhet fokuserar snarare vidare på strukturella, långsiktiga problem för att belysa irrationaliteten med t.ex. konflikter och krig. En konflikt kan bidra till att identitetsbehov uppfylls, men att bryta sig fri från detta kan skapa en ontologisk osäkerhet. (Mitzen, 2006: 342-346)

Forskaren Chris Rossdale är kritisk mot teorin och hävdar bland annat att ontologisk säkerhet fokuserar för mycket på sociala institutioner och således missar andra viktiga institutioners påverkan på staten. Vidare menar han att teorin konkretiserar staten som något objektivt när teorin snarare borde lyfta intersubjektiviteten av individers upplevda ontologiska (o)säkerhet. (Rossdale, 2015: 370-373) Vid vår tolkning av ontologisk säkerhet har vi tagit hänsyn till denna form av kritik, vilken vi inkluderar i vår uppsats då vi utgår ifrån individer i samma mån som från staten.

3.1. Staters ontologiska säkerhet

Enligt Mitzen kan en stat känna ontologisk säkerhet, detta genom rutinmässiga relationer med varandra. Hon menar att staters ontologiska säkerhet bygger på att staten upplever sig själv som en "helhet", uppbyggd av statliga myndigheter, individer och grupper (Mitzen, 2006: 342). Mitzen menar även att ifall rutinen av skadliga relationer finns inom en stat kan den känna ontologisk säkerhet, det är rutinmässiga relationen som är viktig. Då relationer ändras skapas nya gruppkonstruktioner vilket kan leda till oroligheter för den ontologiska säkerheten. Samhället måste vara kognitivt stabilt för att kunna säkerställa identiteter av individer och grupper. Detta bildar en slags rutinmässig relation till andra grupper vilket ökar den ontologiska säkerheten för staten (Mitzen, 2006: 352)

Den ontologiska säkerheten i ett stats-perspektiv bygger på att stater har en föreställning om att deras stat har en självidentitet som är förankrad i en självbiografisk berättelse likt en historia som berättar om vad för slags stat det är. Denna berättelse är grunden för hur en stat uppfattar sig själv och ger ett mått av kontinuitet, stabilitet och hjälper staten att förstå sin plats i den sociala världen (Delehanty & Steele, 2009: 536).

Den ontologiska säkerheten är byggd på känslor och rutiner, det betyder att den är förankrad i tid och rum med emotionella strukturer där individer, grupper och stater känner igen sig själva och världen omkring sig (Kinnvall, 2016: 5). Generellt sett så har staten stor makt och det bildas en slags maktrelation mellan stat och individ. Vi som individer är vana att det ska vara på ett visst sätt, det ska vara kontinuitet i vardagen, i de sociala relationerna och främmande händelser eller saker vi inte känner igen kan rubba denna kontinuitet som den ontologiska säkerheten kräver (Kinnvall, 2004: s 746).

Kinnvall menar att ifall strukturer ändras inom ett samhälle eller stat påverkar det den ontologiska säkerheten. Individerna vet inte längre hur det fungerar eller vilken "plats" de har inom samhället (Kinnvall, 2016: 15-16). På samma sätt gäller det stater mellan varandra. Vi ser en ökad globalisering som kan leda till att stater börjar samarbeta med nya stater som de tidigare inte haft någon handel eller kontakt med innan. Detta gör att den ontologiska säkerheten för staten blir påverkad då det inte är kontinuitet och tilliten till andra stater måste byggas upp (Kinnvall, 2004: 746)

3.2. Individens ontologiska säkerhet

Distinktionen mellan individer och stater utifrån teorin om ontologisk säkerhet kan uppfattas som otydlig. De båda strävar efter att uppnå ontologisk säkerhet. Intressant blir snarare hur de i praktiken går tillväga i denna process. Men om inte befolkningen inom en stat upplever ontologisk säkerhet kan således inte staten uppleva detta heller, d.v.s. de är i ett beroendeförhållande. Individer uppnår detta genom trygga relationer, trygghet i sin identitet och tillhörighet till miljön som man möts av. Man kan se det som att staten bör sträva efter att alla individer skall uppnå detta och således är statens ontologiska säkerhet given (Mitzen, 2006: 342-344).

Den ontologiska säkerheten bildas genom en inre process då människor ömsesidigt är beroende av varandra. Eftersom människor är beroende av varandra skapas ett sorts narrativ vilket ökar deras förståelse för andra individer och incitamenten för att hjälpa varandra ökar. Detta bidrar till att tilliten till varandra ökar och den ontologiska säkerheten stärks på så sätt. Vilket i sin tur kan bidra till att statens ontologiska säkerhet stärks ifall individerna inom staten känner en stark ontologisk säkerhet (Delehanty & Steele, 2009: 524, 526).

3.3 Teorin om gränser och gränskontroll - borderteori

Att stater vidmakthåller och upprätthåller de nationella gränserna sker idag i liknande mån som sedan statsbildningar inträffade. I praktiken har det dock skett en större förändring i modern tid. Neoliberala värderingar med den fria marknaden som grundpelare har influerat många länder i modern tid och har således fått en allt mer växande roll vid staters suveräniteters gränskontrollerande. När staterna själva stod för gränskontroll/bevakning tidigare är det idag vanligare att ”upprätthållandet av statens suveränitet” sker via lokala, transnationella och privata aktörer med distans från statsapparaten. Nya sektorer har således rollen att sköta en stor del av gränsarbetet, medan de traditionella aktörerna, såsom: Polismyndigheter, underrättelsetjänster, privata aktörer, banker, flygbolag med flera arbetar på nya sätt genom att bland annat samla in och utbyta data, besluta om nationell och internationell rese/rörlighet samt i utformandet av riktlinjer för gränskontroller. Även civila aktörer har axlat rollen i utträttandet av till viss del klassiskt polisarbete och i många länder har lokala polisorganisationer fått en ökad roll inom gränsbevakning. (Côté-Boucher, m fl. , 2014: 195-196). I Sveriges kan transportöransvaret, d v s att transportbolagen är skyldiga att kontrollera identiteten hos

passagerare och att själva betala återresan om en person inte släpps in i Sverige, ses som en variant av detta.

Så kallad kritisk-teoretisk gränsforskning har under de senaste 20 åren fått ett ökande intresse av att analysera praktiken av säkerhet utifrån diskursivanalys och den grundläggande forskningen kring detta härleds från sociologen Pierre Bourdieus teorier om fält och habitus. Även om diskurser är intressant och användbart vid analys av gränser vill vi hellre gå på djupet med en mer empirisk induktiv inriktning utifrån vad som de facto sker i praktiken kring staters gränskontroll. Detta bidrar till att förklara metodologisk inriktning av policys till de aktörer och institutioner som i praktiken upprätthåller gränser (Côté-Boucher, m. fl. , 2014: 197).

Gräns-säkerhet påverkas/utmanas alltid av både de som korsar gränserna och de styrande maktorganen. Men gräns-aktörerna är inte alltid reflektiva/kritiska till den praxis som gäller vid gränskontrollsutövandet. Bourdieu menar att det kan vara ineffektivt med just praxis-utövande då metoderna och uppgifterna kan tyckas självklara kopplat till idén om ”vad som är rätt tillvägagångssätt” utan gräns-aktörer kan istället använda sig av de metoder som bäst lämpas på respektive område (Côté-Boucher, m fl. 2014:198).

Ett annat exempel på tillämpad gränskontroll har belysts av forskarna Lotje De Vries och Mareike Schomerus gällande den nybildade staten Syd Sudan, där myndigheterna aktivt bedriver säkerhetsmål samt hot-definitioner för att skapa legitimitet i statens suveränitet, kopplat till gränskontroller. I Syd Sudan finns en mångfald där det inte finns en given praxis utan mer fungerar som situations-anpassade metoder. Gränsbevakningen sker till stor del av informell gränspolis och i de områden som är av kontroversiell karaktär (områden som ännu inte formellt tillhör Syd Sudan) agerar myndigheterna passivt/kapitulering som strategi för att bibehålla suveränitet. (Côté-Boucher, m fl. 2014: 202-203)

4. Metod

Under detta kapitel kommer vi att presentera vårt val av metod, hur vår urvalsprocess gått till, hur pass stor tillförlitlighet studien, vår analysmetod vi använt för att bearbeta vårt empiriska material samt vår roll som forskare och etiska överväganden.

4.1 Kvalitativ fallstudie

Vi har valt att använda oss av en kvalitativ fallstudie, detta för att den passar vår forskning väldigt bra då vi är intresserade av människors olika upplevelser, berättelser och deras syn på verkligheten och samhället (Ahrne & Svensson, 2015: 10-11). Den kvalitativa metoden hjälper oss även att förstå olika människors perspektiv och hur de upplever samhället vilket den kvantitativa metoden inte i lika stor utsträckning skulle bidra med (Ahrne & Svensson, 2015: 12).

Vår forskning bygger på ett induktivt tillvägagångssätt, detta på grund av att vi tidigare inte hade någon stor kunskap gällande nyanländas perspektiv angående säkerhet och gränskontroller. Istället har vi iakttagit och observerat svar i vårt insamlade material för att sedan kunna hitta någon form av förklaring till vår forskning och frågeställning (Ahrne & Svensson, 2015: 218).

Eftersom vi har valt att använda oss av en kvalitativ fallstudie önskar vi finna ett större djup i vår forskning och kunskap. Genom att nå detta djup vill vi hitta förklarande mekanismer till hur situationer eller händelser kan påverka människors olika definition av upplevd säkerhet (Kvale & Brinkmann, 2014: 160).

4.2 Semistrukturell intervjustudie/narrativa intervjuer

Genom att vi använder narrativa intervjuer koncentrerar vi på intervjupersonernas historier och berättelser (Kvale & Brinkmann, 2014: 194). Narrativ hjälper människor att komma ihåg och strukturera sina erfarenheter och sin historia och på så sätt få sin egen värld begriplig (Robertsson, 2012: 225). Då vår teori kopplat till intervjuerna bygger på upplevd säkerhet såg vi det som självklart att genomföra narrativa samtal eftersom att man som forskare kommer in på djupet genom att höra livshistorier och händelser de varit med om (Kvale & Brinkmann, 2014: 196). Genom deras livshistorier och berättelser kan vi se och tyda viktiga händelser som kan tänkas påverka deras åsikter och perspektiv kring säkerhet och tillit till statliga myndigheter.

Vi har valt att använda oss en så kallad respondentundersökning då vi inte enbart vill veta vad våra intervjupersoner tycker om gränskontroller, utan snarare förstå varför de tycker som de

gör om gränskontroller och hur det påverkar deras ontologiska säkerhet (Esaiasson mfl, 2012: 228). Då våra intervjuer är av respondentkaraktär bygger inte detta på källkritik utan på individernas uppfattningar och föreställningar kring detta fenomen, vilket betyder att de inte kan tolkas som sant eller falskt (Esaiasson mfl, 2012: 259). Innan intervjun hade vi skrivit ner en rad frågor för att på så sätt få ett bättre flyt i intervjun. Vi valde att försöka ställa så öppna frågor som möjligt för att få intervjupersonerna att lämna långa svar och på så sätt kunna ställa följdfrågor och få ett mer djup i våra samtal (Esaiasson mfl, 2012: 229).

Målet med denna semistrukturella intervjustudie var att få våra intervjupersoner att reflektera över fenomenet gränskontroller och säkerhet (Justesen & Mik-Meyer, 2011: 47) Vi fick anpassa våra intervjuer efter intervjupersonerna då dessa kunde olika mycket svenska och var olika insatta i politiken (Justesen & Mik-Meyer, 2011: 47). Genom denna intervjuform fick vi ökad förståelse för deras uppfattningar och hur deras historia kan påverka vad de anser om gränskontroller och säkerhet.

4.3 Urval

Vi har valt att intervjua fem personer som nyligen flytt till Sverige på grund av krig eller oroligheter i sina hemländer. Vi ska här presentera lite kortfattad information om våra intervjupersoner, dessa personer heter egentligen något annat.

Vår första intervjuperson är en man från Iran. Han heter Amir, är 36 år och kurd. Amir flydde till Sverige 2007. Han var tvungen att fly på grund av politiska problem och då han var kurd (minoritet) var han extra utsatt. Han var inte medlem i partiet som styrde i Iran, vilket ledde till att myndigheter var hårda mot honom. Han kunde inte starta företag, han kunde ibland bara stoppas av polis för att få piskrapp och en gång blev han till och med dömd till fängelse. När Amir väl bestämde sig för att fly till Sverige gick vägen via Turkiet och vidare in till Grekland. I Grekland fick han kontakt med smugglare som skulle hjälpa honom till Sverige. Genom den sju dagars långa resan fick han hela tiden gömma sig i en lastbil för att undkomma gränskontroller.

Vår andra intervjuperson heter Gabriel. Han är en 30-årig man som flytt från Syrien. Gabriel kom till Sverige för cirka ett år sedan. Han flydde på grund av kriget, men också för att slippa vara med i militären. Han hade tidigare jobbat som militär i två år men klarade inte längre av

Handledare: Annika Björkdahl

det på grund av all död och hemskheter han såg. Gabriel flydde först till Libanon, men eftersom kriget spred sig och det blev snabbt oroligheter där förstod han att han var tvungen att åka långt bort. Då några av hans vänner tidigare hade flytt till Sverige hade han hört väldigt gott om landet. Han bestämde sig för att det var Sverige han ville till. Han lyckades ta sig till Turkiet, vidare med båt över Grekland och sedan buss till Serbien. Väl i Serbien fick han tag på en människosmugglare som möjliggjorde att han kunde ta sig till Sverige.

Vår tredje intervjuperson heter Ibrahim, han är en 30 år gammal man som flytt från Eritrea. Ibrahim kom till Sverige för 2 år sedan. Han var tvungen att fly från diktaturen Eritrea då han ansåg att det inte längre gick att göra något eftersom militären bestämde precis allting. När han väl bestämde sig för att fly så promenerade han 5 dygn, ofta på nätterna för att han skulle kunna gömma sig för militären. Efter 5 dygn kom han till Sudan, väl i Sudan åkte han bil vidare till Libyen. Vid norra gränsen i Libyen fick han plats på en båt som tog han till Italien. När han sen kom till Italien kunde han ta ett tåg för att komma ännu längre in i Europa, med slutdestination Sverige.

Den fjärde intervjupersonen är kvinna från Syrien. Hon heter Sara och är 20 år gammal. Sara kom till Sverige för 2 år sedan. Hon var tvungen att fly från IS. Första gången hon hörde bomberna så befann hon sig i skolan. En gång var hon själv nära att stryka med när hon var på väg hem från skolan och en bil plötsligt sprängdes, bara några få meter ifrån henne. Denna bilbomb tog hennes kompis mammas liv. Saras flykt gick med båt in till Turkiet, väl i Turkiet gick hon sedan till Svenska ambassaden och via dem fick hon godkänt att komma in i Sverige vilket underlättade hennes resväg något enormt. Hon kunde nämligen ta flyget från Turkiet raka vägen till Arlanda.

Den femte och sista intervjupersonen är en 45 årig man som heter Sam. Han flydde hit från Irak för sju år sen. Sam som jobbat som guldsmed ville egentligen inte fly från första början. Men allt eftersom det blev sämre och sämre för varje år som gick på grund av de politiska oroligheterna och alla hemskheter och död han såg bestämde han sig för att fly. Eftersom hans släktingar tidigare hade flytt till Sverige kunde han ta flyget direkt till Arlanda från Irak.

Dessa har ett åldersspann mellan 20 och 45 år, har haft olika anledningar för att fly hit samt har varit här olika lång tid. Då vi vill veta vad de anser om gränskontroller och hur det påverkar

deras ontologiska säkerhet har vi valt att intervjua "vanliga" människor och inte specialister på områden för att få en så generell bild som möjligt (Esaiasson mfl, 2012: 259)

Vi valde att intervjua 5 personer, tillräckligt många för att få en bild kring fenomenet. Ett stort urval passar om det genomförs kvantitativa studier där statistik analyseras och på så sätt uppnår trovärdighet. Då vi genomför en kvalitativ studie krävs inget stort antal intervjuobjekt eftersom stor vikt läggs vid de ingående tolkningar och ett helt annat djup kan nås (Ahrne & Svensson, 2015: 42).

4.4 Tillvägagångssätt

Vår arbetsprocess inleddes med att vi samtalade med varandra angående intressanta områden där vi ville ta reda på mer. Vi hamnade ganska snabbt på området flyktingar eftersom det skrivs om det så pass mycket i media. Efter en hel del sökningar på internet samt ett kort samtal med vår handledare Annika Björkdahl kom vi fram till att gränskontroller skulle vara väldigt intressant att undersöka eftersom det är ett så pass nytt fenomen för oss i Sverige.

Vi började studera litteratur om ontologisk säkerhetsteori eftersom ingen av oss kunde speciellt mycket om teorin. För att få tag på rätt litteratur har vi använt oss av lubsearch för böcker och artiklar samt har vi lånat böcker på bibliotek i både Lund och Malmö för att bredda vår litteraturstudie. Vi insåg relativt snabbt att eftersom vår frågeställning handlar om människors upplevelser så skulle en narrativ studie med intervjuer passa vår forskning väldigt bra. Vi tog kontakt med en lärare som jobbar med SFI (svenska för invandrare) för att fråga om vi genom henne kunde komma i kontakt med nyanlända. Hon hjälpte oss sedan att få kontakt med fem personer som var villiga att ställa upp på intervjuer.

Intervjuerna skedde på svenska och varade mellan 25-55 minuter vardera. Våra intervjupersoner skiljde sig väldigt mycket mellan varandra. Vissa pratade väldigt öppet om hur de upplevde kriget, om deras säkerhet som nyligen hade raserats och om politik generellt medans andra var relativt återhållsamma angående deras åsikter och vad de hade varit med om. I deras tidigare hemländer var det enligt dem inte vanligt att man pratade om politik öppet och om det hände kunde man få problem med militär och polis. Dessa intervjuer spelades in för att sedan transkriberas. Genom att transkribera intervjuerna lyssnade vi igenom intervjuerna flera

gångar för att dels ytterligare bekanta oss med materialet och dels för att undvika att missa viktiga svar (Leppänen, 2011: 294).

4.5 Analysmetod

I vår forskning är våra analysenheter både de personer vi har intervjuat samt den svenska regeringen. Vi har genom intervjuer med nyanlända och uttalanden av den svenska regeringen och främst inrikesministern Anders Ygeman samlat in information till vår empiri. Genom den insamlade informationen kunde vi sedan läsa igenom den flera gånger och fundera ut viktiga aspekter i svaren vi fått fram (Trost, 2010: 147). Efter datainsamlingen valde vi att bryta ner informationen i olika teman så att vi skulle få fram det mest centrala och väsentliga för vår forskning (Kvale & Brinkmann, 2014: 147).

Eftersom att vi tematiserade de olika svaren kunde vi tydligare se likheter och skillnader i svaren vi fått fram. När tematiseringen var gjord valde vi att dela in svaren i undergrupper för att finna intressanta aspekter och underliggande orsaker om varför de svarat som de gjort.

I vår analys har vi använt oss av teoretiskt färgade glasögon för att finna svar på vår frågeställning. Detta gjorde det möjligt att tydligt se hur den ontologiska säkerheten påverkas av gränskontroller på både stats och individnivå.

4.6 Forskarrollen

Forskarens roll inom uppsatsen är avgörande för hur pass hög vetenskaplig kvalitet som produceras i forskningen. Det kräver en viss distans för att vi ska kunna upprätthålla en professionell relation till våra intervjupersoner. Ifall vi som forskare kommer för nära våra intervjupersoner finns det en risk att vi känner en för stark koppling till dessa vilket kan leda till uppsatsen blir partisk och vinklad (Kvale & Brinkmann, 2014: 111-112).

För att kunna genomföra denna undersökning krävdes det emellertid att vi kom relativt nära in på våra intervjupersoner eftersom vi ville förstå deras uppfattningar och tankar kring gränskontroller och den ontologiska säkerheten (Esaiasson mfl, 2012: 259). Det är väldigt lätt att påverkas i just denna undersökning eftersom vi har berört så pass känsliga och obehagliga händelser i människors livshistorier (Kvale & Brinkmann, 2014:110). Vi anser dock att vi inte

har påverkats i någon speciellt riktning utan enbart presenterat det vi har fått fram genom intervjuerna utan våra egna åsikter eller känslor inblandade.

4.7 Etiska överväganden

Eftersom vår forskning innehåller samtalsintervjuer med riktiga människor har vi varit tvungna att ta hänsyn till etiska överväganden. De grundläggande etiska frågorna är: frivillighet, integritet, konfidentialitet samt anonymitet gällande de personer som vi faktiskt har intervjuat (Bryman, 2011: 131).

Informationskravet betyder att vi har informerat våra intervjupersoner vad vår forskning har för syfte och att deras deltagande är frivilligt och att de har rätt att hoppa av ifall de inte längre vill vara en del av forskningen. Vi har genom samtyckeskravet fått våra intervjupersoners godkännande över deras medverkan. Konfidentialitetskravet betyder att vi förvarar våra intervjupersoners personuppgifter och namn så att obehöriga inte kan komma åt vad de faktiskt heter. Till sist har vi tagit hänsyn till nyttjandekravet vilket betyder att den insamlade informationen om våra intervjupersoner endast används inom vår forskning (Bryman, 2011: 132).

Intervjupersonerna som vi har använt oss av inom denna forskning var väldigt positiva till vår forskning och deltog mer än gärna. Vi fick flera förfrågningar om vi ville ha flera intervjupersoner eftersom de också ville berätta deras historia. Vi ansåg dock att fem personer fick räcka eftersom det är ett relativt lagom antal för vår studie och det skulle krävas ett ännu större arbete ifall fler intervjupersoner deltog. Vi förstod väldigt tidigt i vår forskning att vi kommer att beröra väldigt känsliga ämnen och minnen för våra intervjupersoner. Dessa människor har ju faktiskt flytt från krig och hemskheter vilket gör att obehagliga minnen dyker upp. Detta ledde till att vi var väldigt tydliga mot våra intervjupersoner att de när som helst fick avbryta intervjun eftersom obehagliga minnen och tankar skulle reflekteras och beröras (Trost, 2010: 123).

Vi märkte väldigt snabbt att flera av våra intervjupersoner inte var särskilt vana att prata om politik. Flera nämnde att de tidigare i sina hemländer inte fick diskutera politik och kunde till och med straffas ifall de blev upptäckta. Ibrahim som vi intervjuade sa till och med att han blev nervös så fort det pratades om politik, till och med inför oss. Detta eftersom hans bror hade

blivit straffad i Eritrea för att ha uttryckt sina åsikter. Ibrahim kände att han inte kunde lita på människor eftersom man aldrig visste vem som jobbade för militären.

För att våra intervjupersoner skulle känna sig säkra och för att vi skulle få så mycket information av dem som möjligt lovade vi att byta ut deras riktiga namn och på så sätt stärks tillförlitligheten eftersom våra intervjupersoner kunde vara mer frispråkiga och faktiskt våga säga vad de tyckte och tänkte.

4.8 Validitet och Reliabilitet

Validitet och reliabilitet är kanske det mest svåra och centrala problem man står inför som forskare inom samhällsvetenskapen. Problemet är mycket komplext eftersom man som forskare använder sig av olika teorier för att hitta problem eller frågeställningar för att sedan undersöka problemet på en operationell nivå. Forskare inom samhällsvetenskapen har diskuterat ifall dessa begrepp är relevanta för den kvalitativa undersökningen eftersom det inom den kvalitativa forskningen främst inte syftar på att mäta saker (Bryman, 2011: 351).

Begreppet validitet innebär att man undersöker det som är avsett att undersökas (Esaiasson mfl, 2012: 57). I vår kvalitativa forskning handlar det om vårt tillvägagångssätt stämmer bra överens med vår metod. Vi anser att vår forskning har god validitet eftersom våra intervjupersoner har påverkats av gränskontroller och att deras säkerhet nyligen raserats. Vi tog hjälp av Grant McCracken (1988) guide för respondentintervjuer för att få en så generell bild av fenomenet som möjligt, dessa lyder: Intervjua främlingar, ett litet antal intervjupersoner och människor som inte är experter på området (Esaiasson mfl, 2012: 259). Då de nyligen upplevt osäkerhet ansåg vi att det inte var nödvändigt att skicka ut frågorna innan intervjun ägde rum. Vårt material till uppsatsen är relativt nya källor vilket också ökar dess validitet.

Reliabiliteten betyder hur pass hög tillförlitlighet forskningen har. Forskningen ska kunna göras vid ett senare tillfälle, med samma intervjupersoner och komma fram till samma svar som vid det första tillfället (Esaiasson mfl, 2012: 64). För att öka vår reliabilitet spelade vi in våra intervjuer, detta för att lättare kunna gå tillbaka och lyssna på intervjuerna flera gånger och för att inte missa viktiga svar. Vi tyckte att det var bra att vi fick spela in intervjuerna eftersom vi kunde fokusera på intervjupersonen och själva samtalet istället för att skriva ner svaren direkt och inte få samma flyt i samtalen (Trost, 2010: 74). Vi anser att den information som kommer

från våra intervjuer har hög reliabilitet eftersom vi antar att intervjupersonerna har svarat ärligt och uppriktigt under intervjun.

För att ytterligare öka reliabiliteten och validiteten hade vi kunnat använda oss av deltagarvalidering, detta betyder att vi hade kunnat skicka den färdiga uppsatsen till intervjupersonerna för att ge dem chansen att komma med invändningar ifall de känner att vi har presenterat något felaktigt. Vår tanke var att vi skulle skicka uppsatserna till intervjupersonerna men eftersom vi upplever en viss tidsbrist så hinner vi inte med det utan skickar den efter att vi lämnat in den (Bryman, 2011: 353).

5. Analys

5.1. Staters ontologiska säkerhet

För att en stat ska uppleva ontologisk säkerhet krävs det liksom för individer att det inom landet upplevs tryggt och tillitsfullt med goda relationer mellan medborgarna. För en stat krävs det även en fungerande helhet mellan institutioner, grupper och individer. Detta är något som den svenska regeringen har fruktat och nu även nu fruktar skall sättas ur spel ifall flyktingar anländer i det höga antal som de har gjort. Med hänvisningar till och stöd från Dublinförordningen och även ett högt antal politiker från andra EU-länder skapar den svenska regeringen och inrikesminister Anders Ygeman legitimitet att bedriva restriktiva gränskontroller. Att övriga EU inte följer Dublinförordningen och "EU inte har koll på sina yttre gränser" är anledningar för att behålla gränskontrollerna (Mitzen, 2006: 342-344; Karisunen, 2016).

I propositionen från regeringen hänvisas gränskontrollerna till Schengensamarbetet som EU:s medlemsländer deltar i, vilket innebär att personer skall få resa mellan EU:s länder utan passkontroller. Dock får medlemsländerna tillfälligt införa nationella gränskontroller för att undersöka vilka människor som försöker ta sig in i motsvarande land och ifall dessa har formell rätt att göra detta ifall det råder säkerhetskris samt hot mot allmän ordning och säkerhet inom landet. Detta menar den svenska regeringen att Sverige har. Sveriges ontologiska säkerhet riskerar alltså att falla ifall landets invånare inte upplever trygghet inom landet (Proposition 2015/16:67. Se även Mitzen, 2006: 342-343).

Man kan tolka det som att bilden av Sveriges historia, dess identitet, är under hot. Ygeman menar att landets ordning och säkerhet starkt hotas av de flyktingströmmar som har skett till

Sverige och med tanke på läget i omvärlden (många konflikter som får människor att fly från sina hemländer) kan kontinuiteten med att vara ett tryggt och säkert land försvinna om inte gränskontrollerna hade uppförts/bibehållits. Att upplevelsen av trygghet och kontinuitet för en stat och dess invånare finns är bland grundantagandena i teorin om att en stat upplever ontologisk säkerhet (Karisunen, 2016; Delehanty & Steele, 2009: 536).

För att bibehålla ontologisk säkerhet krävs det även enligt teorin goda relationer *mellan* stater och inte enbart *inom* stater. Utifrån Ygemans uttalanden kan man å ena sidan tolka de svenska relationerna med Europas stater och EU som dåliga då han anser att som tidigare nämnts EU:s medlemsländer inte följer Dublinförordningen och har tappat kontrollen med de yttre gränserna. Enbart utifrån detta skulle Sverige alltså vara ontologiskt osäkert, men å andra sidan säger han fortsättningsvis angående Sveriges roll i att bibehålla gränskontrollerna:

”idag finns det inget land som gör en annan bedömning än vad vi gjorde för en månad sedan då vi kom fram till att vi behövde gränskontroller.” (Svd.se) .

Vidare betonar Ygeman även att Sveriges regering i samråd med Norges och Danmarks regeringar gemensamt har kommit fram till att behålla gränskontrollerna. Detta tyder på att samarbete mellan Sverige som stat och andra stater fungerar, möjligtvis även att Sverige har goda relationer med dessa. Om så är fallet upplever Sverige ontologisk säkerhet. (Kinnvall, 2006: 5-7; Karisunen, 2016).

Att säkerheten och viktiga funktioner i Sverige riskerar att kollapsa och därav göra Sverige ontologiskt osäkert framkommer tydligt enligt regeringens proposition om gränskontroller:

”Migrationsströmmarna medför akuta utmaningar med avseende på samhällets funktionalitet, vilken är en del av Sveriges säkerhet. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap pekar på stora påfrestningar för främst boende, hälso- och sjukvård, skola och socialtjänst, men även annan samhällsviktig verksamhet.”...Myndigheten för samhällsskydd och beredskap talar i sina nationella lägesbilder om att det föreligger stora utmaningar att värna målen för samhällets säkerhet, främst med avseende på liv och hälsa samt samhällets funktionalitet.”. (Proposition 2015/16:67:8).

Genomgående är alltså att Sverige som stat använder sig av gränskontroller för att upprätthålla ontologisk säkerhet.

5.2. Individers ontologiska säkerhet

Något som tydligt framkom av våra intervjuer var att ingen av intervjupersonerna upplevde någon form av ontologisk säkerhet i deras hemländer. De har alla flytt till Sverige då de känt sig otrygga och inte har upplevt tillit till samhället i stort. Gabriel och Sara som båda kommer från Syrien flydde på grund av konflikter i landet. De har även varit i Sverige kortast tid. Amir, Ibrahim och Sam flydde på grund av förtryck och politiska oroligheter. Gemensamt är också att de alla fem har upplevt hög korruption och mycket begränsad frihet, vilket bidrar till hög ontologisk osäkerhet (Mitzen, 2006: 343-344).

Intervjupersonerna ställdes frågan vad de anser om de svenska gränskontrollerna och hur detta har påverkat deras upplevda säkerhet (ontologisk säkerhet) (Mitzen, 2006). Gabriel svarar inledningsvis med att han anser att fler länder borde visa mer respekt för flyktingar, vilket förknippas med att betraktas och upplevas som en irreguljär flykting (Sager m.fl. 2016: 9). Fortsättningsvis säger Gabriel angående hans åsikter kring restriktivare gränskontroller i Sverige:

”Regeringen i Sverige har rätt att göra det. Det är många flyktingar som kommer till Sverige och det påverkar samhället. Folk måste komma in på arbetsmarknaden och lära sig svenska. Dock så behöver många flyktingar hjälp. Om Sverige tar emot många personer så kan det bli problem för Sverige. Flyktingar behöver hjälp, och samhället behöver människor som trivs med varandra. Det finns problem mellan olika grupper.”.

Vidare upplever intervjuperson Sara en kluvenhet angående gränskontrollernas positiva respektive negativa påverkan. Att hon upplevt ontologisk osäkerhet i sitt hemland framkommer tydligt, ” Det var jättejobbigt, man visste inte om man skulle dö” och att gränskontrollen till viss del kan påverka individers upplevda säkerhet negativt tror hon, men samtidigt förhåller hon sig relativt positiv till de striktare gränskontrollerna:

”Man ser inte på ”vanliga” människor om de är med eller inte. En utav mina lärare som var väldigt bra och omtyckt, han gick med i IS. Så man vet inte vem som är ens vän.”

Hon anser således att det på sätt och vis var rätt av Sveriges regering att uppföra restriktiva gränskontroller. Samtidigt menar hon att när det var krig i Irak så flydde många människor till hennes hemland Syrien, men när det idag är konflikter i Syrien så finns det inte samma sorts

öppna hjälpsamhet som irakierna upplevde. Sara berättade alltså om hur hennes goda lärare plötsligt stred för terrororganisationen Islamiska staten vilket hon betraktade som fiende, detta som ett exempel på att människor i hennes nära omgivning inte gick att lita på. Utan tillit till sin omgivning ställs en individs ontologiska säkerhet på sin spets. För Sara att uppnå ontologisk säkerhet krävdes en förändring, hon behövde en omgivning där människor kunde lita och vara beroende av varandra (Mitzen, 2006: 342; Kinnvall, 2016: 5). Gabriel menar att gränskontroller inte primärt bidrar till att flyktingar upplever ontologisk säkerhet och att de kan hindra människor som är i behov av skydd får detta.

Ibrahim upplevde även han hög ontologisk osäkerhet i sitt hemland. Under intervjun med honom ansåg han det obehagligt att tala om samhället och politik, till och med nu när han befinner sig i Sverige. Tidigare erfarenheter kring detta berättar han om från sin tid i sitt hemland angående diktatorn:

Nej han vill inte att folk ska rösta. Ifall någon pratar politik tar polisen en. Jag blir nervös så fort jag pratar politik, till och med här med dig. Det blir svårt. Man måste vara tyst när man pratar om politik. De tog min bror en natt när han pratade.”

För att uppleva ontologisk säkerhet enligt Kinnvall krävs det en kontinuitet i vardagen, både till samhället i stort och även människors sociala relationer samt att en individ har ”en roll i samhället” (Kinnvall, 2016: 15). Här skulle det gå att argumentera för att Ibrahim således möjligtvis har upplevt ontologisk säkerhet i sitt hemland då hans vardag och samhälle består av en kontinuitet där han förmodligen mycket väl känner till sin samhällsroll, trots att den inkluderar att bli förtryckt. Dock för en individ att uppleva ontologisk säkerhet krävs det som tidigare nämnts upplevd tillit och trygghet i samhället och inom en individs relationer, vilket inte är fallet för Ibrahim och därav styrker teorin att han inte har upplevt ontologisk säkerhet. (Kinnvall, 2004: s 746; Delehanty & Steele, 2009: 524)

Ibrahim är generellt nöjd med gränskontrollerna och anser att dessa bidrar till upplevd säkerhet. Hans motivering till sin positiva inställning angående gränskontroller motiverar han:

” Jag tycker det är bra. De personer som kommer till Sverige, är de härifrån eller inte. Det är bra att veta.” Vidare: ” Man måste ha lite problem vid gränserna. Om man öppnar gränserna för alla kanske det skapar mycket rasism och sånt. Jag tycker att de som kommer från andra länder med problem borde få komma. Men det är bra att kolla alla, men inte stänga alla gränser helt heller.”

Han menar alltså att det är bra att gränskontrollerna bidrar till att sålla ut vissa personer som inte skulle vara välkomna att bo i Sverige. Ifall det skulle anlända ”för många” flyktingar till Sverige kan det tendera att även skapa mycket rasism inom landet, menar Ibrahim. Detta skulle således kunna leda till att den ontologiska säkerheten rubbas, och frambringar ontologisk osäkerhet för både Sverige som stat samt dess individer (Mitzen, 2006).

Intervjupersonen Sam är den av intervjupersonerna som egentligen förhåller sig mest kritisk till gränskontrollerna. Han anser att man bör hjälpa alla människor som flyr från krig och konflikt. Men vad som väger över och bidrar till att han trots allt finner förståelse till gränskontrollerna motiverar han:

Sam: ” Jag vill egentligen inte att den (gränsen) ska vara stängd. Det skulle vara bra om alla samarbetade och var som en stor familj. Men det är bra att de håller koll vid gränsen så att det inte kommer in farliga saker. Nu vill jag att Sverige ska vara säkert, “ Det är landet för min son”. Om staten eller polisen tycker att vi ska stänga så borde vi göra det”.

Det är tydligt att Sam upplever ontologisk säkerhet i Sverige, och därav har stor tillit till den svenska staten. När människor och institutioner samarbetar och fungerar tillitsfullt upplever individer stark ontologisk säkerhet, således Sam också (Delehanty & Steele, 2009: 526).

Till skillnad från Ibrahim fruktar inte Sam att hans ontologiska säkerhet kommer rubbas av rasister eller andra eventuella hot:

”Jag bryr mig inte så mycket om rasister eller om svenska poliser behandlar mig illa. För i det stora hela så är jag i säkerhet. Jag äter bra, jag dricker bra och jag mår bra, jag känner mig mer och mer trygg. I Irak när jag skulle till jobbet och sa hejdå till min fru visste jag inte om jag skulle se henne igen. Det var jättetufft. Det är verkligen inte så här. Sverige blir bättre och bättre. Jag hoppas det. Jag älskar Sverige för att jag älskar min son. Om det skulle bli krig i Sverige mot kanske Ryssland eller Finland så ska jag bli soldat här i Sverige. För att Sverige är framtiden för min son. Jag har redan förlorat mitt hemland, jag vill inte förlora Sverige också.”

5.3. Gränser och kontroller

Gränskontrollerna handhas formellt fortfarande på klassiskt sätt av den svenska polisen men sedan många år tillbaka finns ett transportöransvar för flygbolag vilket under hösten 2015 även

utvidgades till att gälla för andra transportbolag som tågbolag och rederier, en form av utlokalisering och privatisering av gränskontrollen genom att identitetshandlingar krävs för att få möjlighet att ta sig till Sverige med tåg, buss, båt eller flyg. Eftersom många asylsökande inte har pass eller andra identitetshandlingar på grund av konflikter i hemlandet är det inte möjligt för dessa att ta sig till den svenska gränsen för att söka asyl. De fastnar på vägen (Côté-Boucher, m fl. 2014). Det är inte heller alla gränser som kontrolleras utan framför allt gränserna mot Tyskland (Östersjön) och mot Danmark. Detta tillsammans med att gränskontrollerna bedrivs på skilda sätt visar på att de kan ses som anpassade efter behov för att staten ska i praktik och teori kunna visa på att situationen är under kontroll. Gränskontrollerna kan också ses i större perspektiv där den svenska signalpolitiken gentemot potentiella asylsökande är av vikt. För att hindra att många migranter tar sig till Sverige så skickar staten ut signaler om att det numera är svårt att få asyl samt att regler för exempelvis temporära uppehållstillstånd införts. Ett visst stöd för denna signalpolitik kan Amir berättelse ge:

” Jag tycker om ifall positiva människor vill komma hit. Men ibland har de felinformation från Sverige. Vissa tror att man inte behöver arbeta för att kunna leva i Sverige. Jag vill inte att sådana människor ska komma hit. T.ex. jag själv hade inte uppehållstillstånd på många år men arbetade ändå sju dagar i veckan.”

6. Slutsatser och diskussion

Det primära syftet med uppsatsen var att med olika verktyg ta reda på hur flyktingar på individnivå versus den svenska staten upplever ontologisk säkerhet baserat på gränskontrollerna som uppförts kring Sveriges gränser. Följande frågor ställdes i uppsatsen:

6.1 Statlig nivå

Uppfördes dessa kontroller för att Sverige som stat strävar efter att upprätthålla en stabil ontologisk säkerhet?

Enligt regeringens proposition kring gränskontroller och inrikesminister Ygemans uttalanden så hotades Sveriges ordning och säkerhet av de stora flyktingströmmar som skedde under hösten 2015. Ygeman menar att statliga institutioner inte klarade av sina uppgifter vilket leder till att tilliten och kontinuiteten sätts på spel och detta betyder att staten inte känner ontologisk säkerhet. Ur ett ontologiskt säkerhetsperspektiv så menar vi att resultatet i uppsatsen tyder på att Sverige som stat använder sig av gränskontroller för att upprätthålla ontologisk säkerhet.

Med hänvisning till att Dublinförordningen inte följs av övriga EU-länder och med generell höga flyktingströmmar så behövde utifrån empirin den svenska staten helt enkelt uppföra och bibehålla gränskontrollerna för att fortsatt upplevas ontologiskt säker. Att det dessutom har varit goda relationer och samförstånd kring gränskontrollerna för Sverige gentemot EU och grannländerna har också varit bidragande orsaker till detta.

6.2 Individnivå

De individer som har flytt hit, hur har de påverkats av gränskontrollerna? Vad är deras åsikter kring dessa? Har deras ontologiska säkerhet rubbats eller stabiliserats i Sverige?

Deras åsikter angående om länder borde ta emot flyktingar är, ganska naturligt, ja. Dock så var flera av svaren angående gränskontrollerna något överraskande positiva – Sverige ska ha kontroll på vem som kommer in i landet. En anledning till detta svar kan tänkas vara att de knappt upplevt någon form av säkerhet i deras hemländer.. “Om man flyr från IS vill man inte att IS ska kunna ta sig hit” (Sara). Men Sara menar också att för de som har flytt och söker asyl kan självklart de hårdare gränskontrollerna och inte minst transportöransvaret medföra att många människor i behov av skydd inte får den möjligheten i Sverige. Sam anser att gränser i princip borde vara öppna men kan samtidigt förstå att staten har ett behov av att ha kontroll på vilka som kommer till Sverige. Ibrahim argumenterar att om det kommer för många flyktingar till Sverige så ökar rasismen, därför är det bra med gränskontroller.

Deras ontologiska säkerhet gentemot staten i respektive hemland har inte varit speciellt hög eftersom det dels varit politiska oroligheter och dels funnits hög korruption i deras hemländer. Med tanke på deras livshistorier upplevde/upplever de Sverige som säkert. En del rasism stöter de på men de anser det fortfarande vara bättre att uppleva rasism än att leva i krig.

Deras tillit till svenska myndigheter har ökats sedan de anlände till Sverige, men självfallet spelar deras individuella historier roll eftersom tilliten till myndigheter och övriga människor i deras hemländer inte var speciellt hög.

Alltså, med tanke på gränskontrollerna har intervjupersonerna inte upplevt ontologisk osäkerhet, de upplever alla mer eller mindre varje krav för ontologisk säkerhet.

6.3 Diskussion

När resultat skapas utifrån bland annat svar från några få intervjupersoner är det svårt att benämna dessa generaliserbara. Dock har vi å andra sidan som vi tidigare nämnt strävat efter variation mellan varje individ, så att de har flytt av skilda anledningar, olika tidsperioder osv. Som empiri ”staten” hade vi likaså där kunnat basera på andra uttalanden, endast propositioner etc. Vi har strävat efter att upprätthålla ett genomgående fokus på just gränskontrollerna och därav analyserat utifrån relevant men ändå begränsad empiri. Analys och resultat kring detta hade kunnat framstå annorlunda om vi hade använt oss av andra källor. Ifall den här uppsatsen hade byggts på andra perspektiv och teorier än ontologisk säkerhet och borderteori hade vi kunnat få en mycket annorlunda utformad uppsats. Exempelvis om vi hade analyserat vår empiri utifrån postfeministisk teori hade förmodligen mer historiska inslag kring varför dessa människor flyr krig och mer specifikt kvinnornas roll som flyktingar varit mer relevant och således bidragit till andra intressanta slutsatser än de vi har analyserat.

Hur framtiden kommer att te sig utifrån gränskontroller är mycket svårt att spekulera kring. Trots att gränskontrollerna endast skall vara temporära enligt Schengenavtalet och att regeringen har bestämt ett slutdatum beror förmodligen gränskontrollernas framtid mycket på hur omvärlden speglar sig. Hur kommer EU:s avtal med Turkiet att sluta? kommer EU:s yttre gränser att bevakas annorlunda än de gjorde 2015-2016? Kommer omfördelningen av asylsökande inom EU att fungera enligt Dublinförordningen? Baserat på empirin som vi har använt i uppsatsen upplever både individer som har flytt till Sverige och Sverige som stat ontologisk säkerhet.

7. Referenser

- Ahrne, G & Svensson, P (2015). *Handbok i kvalitativa metoder. 2.*, [utök. och aktualiserade] uppl. Stockholm: Liber
- Bergström, G & Boréus, K (red.) (2012). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys. 3.*, [utök.] uppl. Lund: Studentlitteratur
- Bryman, Alan (2008). *Social research methods. 3. ed.* Oxford: Oxford University Press
- Bryman, Alan (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder. 2.*, [rev.] uppl. Malmö: Liber
- Byström, M. & Frohnert, P. (2013) *Reaching a State of Hope. Refugees, immigrants and the Swedish Welfare State 1930-2000.* Lund: Nordic Academic Press:
- Castles, S. De has, H. & Miller, M. (2014) *The Age of Migration. International population Movements in the Modern World.* New York: Palgrave Macmillan.
- Côté-Boucher, K. Infantino, F. & Slater, M. (eds) (2014) , *Border Security as Praticce.* Security Dialogue, vol. 45(3) : 195-208.
- Delehanty W & Steele B (2009): *Engaging the narrative in ontological (in)security theory: insights from feminist IR: 523-540.*
- Esaiasson, P, Gilljam, M, Oscarsson, H & Wängnerud, L (red.) (2012). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad. 4.*, [rev.] uppl. Stockholm: Norstedts juridik
- EU-upplysningen, *Schengen och fri rörlighet för personer*, skapad 18-10-16 (Hämtad 12-12-16) <http://www.eu-upplysningen.se/Om-EU/Vad-EU-gor/Schengen-och-fri-rorlighet-for-personer/>
- Fangen, K & Sellerberg, A-M (red.) (2011). *Många möjliga metoder. 1. uppl.* Lund: Studentlitteratur
- Giddens, Anthony (1991) *Modernity and Self-Identity. Self and Society in the Late Modern Age.* Cambridge : Polity.
- Justesen, L & Mik-Meyer, N (2011). *Kvalitativa metoder: från vetenskapsteori till praktik. 1. uppl.* Lund: Studentlitteratur
- Karisunen Anton, SVT, *Ygeman: Gränskontroller behövs* , publicerad 2016-11-02 , hämtad 2016-11-27 <http://www.svt.se/nyheter/inrikes/ygeman-granskontrollerna-behovs>
- Kinnvall, Catarina, (2004). "Globalization and Religious Nationalism: Self, Identity, and the Search for Ontological Security" i Political Psychology. Vol. 25, Nr. 5. : 741-767
- Kinnvall, Catarina, (2016). *Feeling ontological (in)secure: States, traumas and the governing of gendered space* i Cooperation and conflict: 1-19.

Kvale, S & Brinkmann, S (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 3. [rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur

Mitzen, Jennifer (2006) Ontological Security in World Politics: State Identity and the Security Dilemma. European Journal of International Relations. Vol. 12 Issue 3, :341-370.

Muntau M, Tagesson S, Wendick C, SVT, *Inrikesministern flaggar för snabbare kontroller*, publicerad 2016-11-11, hämtad 2016-12-16 <http://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/uppgifter-granskningarna-forlangt-i-tre-manader>

Regeringskansliet, beslut om förlängda gränskontroller, skapad 01-06-16. (Hämtad 10-12-16) <http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2016/06/granskningarna-forlangt-till-november/>

Regeringens proposition 2015/16:67 *Särskilda åtgärder vid allvarlig fara för den allmänna ordningen eller den inre säkerheten i landet.*

<http://www.regeringen.se/contentassets/23c37b142cd54d658d660dc5ca27afe5/sarskilda-atgarder-vid-allvarlig-fara-for-den-allmanna-ordningen-eller-den-inre-sakerheten-i-landet-prop.-20151667>)

Rosdale, Chris, (2015), *Enclosing Critique: The Limits of Ontological Security* i *International Political Sociology*. vol. 9: 369–386.

Sager, M, Holgersson, H, Öberg, K (2016) *Irreguljär migration i Sverige. Rättigheter, vardagserfarenheter, motstånd och statliga kategoriseringar*. Göteborg: Daidalos

Schulz, M & Shatter, A (2013) *Europeiska unionens officiella tidning*, skapad 29/6-13 (hämtad 7/12-16) <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0604&from=SV>

Splidsboel Hansen, Flemming (2016) *Russia's relations with the West: ontological security through conflict* i *Contemporary Politics*, 22:3, :359-375.

Svenska dagbladet, *EU-länder tror på förlängda gränskontroller*. Publicerad 2016-12-09, Hämtad 2016-12-16 <http://www.svd.se/eu-lander-tror-pa-forlangda-granskningarna>

Trost, Jan (2010). *Kvalitativa intervjuer*. 4., [omarb.] uppl. Lund: Studentlitteratur